

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

26 de Senatu aliarum gentium, quam Romanorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

De Senatu Gallicano. Cap. 27.

- 1 Galliarum rex distribuit ex arbitrio iurisdictionem.
- 2 Senatus Francicus primum fuit apud regem.
- 3 Conuentus Gallici mobiles, & summa iurisdictionis. & nu. 4.
- 4 Curia Francia dicebatur Parlamentum Parisiorum.
- 5 Scacharium quid, & quando Rothomagensis concessum.
- 6 Parlamentum, cur curia suprema dicta.
- 7 Iustitium quando rumpatur & indicatur in Senatu.
- 8 Parlamentum Tholosani introductio, & antiquius Parisiensis.
- 9 Iure scripto iudicari debent homines lingua Occitana.
- 10 Parlamentum Burdegalense quando creatum, quando Delphinale, Aquense, Rothomagensis, Diuionense. nu. 12. 13. 14. & 15.
- 11 Parlamentorum potestas.
- 12 Magistratus dari debent probatis, non probandis.
- 13 Parlamentorum cause, & iurisdictione. nu. 19. & 20.
- 21 Parlamentum an legem facere possit.
- 22 Curia ordinat: formula placitorum parlamentorum est, non inferiorum iudicium sententiarum.
- 23 Parlamentorum classes, & tribumalia.
- 24 Chambre criminelle, & du temps de vacations, de quibus indident.
- 25 Requestarum iudices recuperatores, & notio eorum.

Princeps noster Monarcha solus, nullius addictus Principis vel legum imperio, iura subditis & Magistratus ipsos præscribit, iurisdictionisque cuiusque modum ex sententia distribuit, cum regni maioribus districtis & occupatis negotiis, tot populorum non possit audire vel dirimere controuersias. Atque ut id faceretur & iustis faceret, gradus iudicum minorum & maiorum constituit: ut quod a minoribus iudicatum fuisset, a maioribus, ad quos prouocatio esset, diligentius & rursus discerneretur, & si opus esset emendaretur. Attamen ne in infinitum litantium malitia aut contumacia per varios iudices excurreret, meram imposuit, quatenus prodire fas esset, summosque quosdam adiecit Magistratus cum maiori potestate, in quibus his finem acciperet.

Hos summos secum principio esse voluit Rex Galliarum & Francorum, ut illis maiestatem vltimæ dictionis adferret. Neque prius huius consilii status, vel certus locus, vel ita prius curia, vel tempus definitum fuit considerandi, sed indicebatur conuentus eo loci que Regi, ut Senatus ille videretur ambulatorius, ibi consistens vbi Regi, & quando placuisset: & ad hunc consuebat ex quacunque regni parte, ut sine spe prouocationis contendentes negotiorum finem in iure caperent, quemadmodum scribit Gaguinus in Pipino, li. 3.

Cuius consilii vestigium remansit in conuentibus, qui postea dicti sunt *grands iours*; *Des grands iours*, in consuetu. Ludo. 12. art. 72. quando videlicet pars Curie Parlamenti, ceteris potissimum diebus, quibus iustitium in sede præcipue est, in aliquam prouinciam ad tempus se transfert, ut sua præsentia facilius crimina expedit prouincialium, aliaque maiores controuersias. Ignorat Gaguinus, unde hic conuentus habendi mos profuaxerit. ¶ Ego tamen arbitror, a Britannia ex instituto Druidum in Gallias peruenisse. Sic enim docet Iulius Cæsar, de Druidum Senatu agens, *Inl. Gest. lib. 6. Commenta. Si certo anni tempore in sinibus Carnutorum, quæ regio totius Gallie medio habetur, consistunt in loco consecrato. Hinc omnes vndeque qui controuersias habent, conueniunt, eorumque decretis iudicari que parent. Disciplina in Britannia inuenta, atque inde in Galliam esse translata existimatur.* Meminit & idem Iulius Cæsar, de his conuentibus Gallicis, lib. 5. *Cæsar conuentibus Gallie peractis in Illyricum proficiscitur.* Et in Italia fuisse hos conuentus in 7. *Quieta Gallia. Cæsar ut instituerat, ad conuentus peragendos proficiscitur.* Fuerunt & in Bœthica, iudicij conuentus quatuor, Gaditanus, Cordubensis, Astigitanus, Hispalensis, ut ait Plinius lib. 3. dum de Bœthica agit. Ita & tempore Regum Francorum, longo interdum annorum intervallo, ut scribit Paulus Æmilius, lib. 8. in Phil. Pulcro. in paucos admodum dies indictum consilium alias abbi agebatur raris iactio controuersis: quod ciuitates suæ quæque præfæcturæ iudicij domesticis contentate, turpe ducebant longinquum summumque auxilium appellatione implorare. Sed paulatim gliscente calumnia, multitudine causarum incremente, primum quotannis semel, idque in paucos dies: postea & semel & iterum, sed alio quam proxime semper loco, iurisdictione exercebatur.

¶ Tandem a Philippo Pulcro Basilica Lutetia Parisiorum in

regia vr̄bis insula ædificata, vbi iudicia sine prouocatione fierent, ac velut a sinu Regis ius peteretur. Gaguinus refert Ludouico Hudno Philippi Pulcri Regis filio. Sed id ad patrem melius primum institutum relatum ab Æmilio, ut quæ vaga fuerat antea iurisdictione in regia vr̄be certis sedib. consistere: nec litigatores peregre semper & incerti vexarentur in posterum. Id factum circa annum Domini 1294. autumat sub Philippo Pulcro, Joam. Monraigne de auctoritate sacri consilii, & ideo Parlamentum Parisiense, prius dicebatur Franciæ curia, Joam. Fab. l. 1. C. de summa trinit. Exstat constitutio edita a Philippo illo Pulcro, anno 1302. ne Consilium Parlamenti ab vr̄be abnectant, quominus omnibus accessibus curiæ interessent.

¶ Tunc temporis & Normani domi iura petere velle perueherant: Rothomagi, quod ea sit vr̄bis regionis princeps, quotannis vere ineunte ac autumno sexies septenis in singula ea anni tempora diebus forum agebatur, si per bella aliaue occupationes liceret, quæ sæpenumero vel vere accidebant, vel fando prætexebantur: eum conuentum iuridicum Scacharium, pro statario vocitabant, Paul. Æmil. in Phil. Pulcro, lib. 2. Sic enim Scacharium interpretatur Paulus Æmilius. Alii tamen Scacharium, dicunt conuentum iuridicum, qui per prouincias fiebat, cum summa potestate dicendi ius de omnibus, non secus quam Parlamenti esset a Germanica voce *Schickgen*, id est, mittere. Quia in constitutionibus Regis & Imperatoris Caroli Magni, dicebantur missi dominici, qui illos conuentus iuridicos per prouincias Principis peragebant.

¶ Parliamentum, Curia illa regia stataria Parisiensis dicta, a causarum auditione & decisione: est enim nomen vulgare Gallicum *parler* loqui, unde Parlamentum compositum a verbo Græco *παρῆρ*, & illam appellationem curiis maioribus antiquorum attributam, ostendit Annus Viterbiensis, in commenta. ad 2. librum *breuarii Philonis*, in quibus explicatæ & peroratæ causæ decidere videntur, ita docet Senatores, qui *parados* & *peres* dicebantur etiam verbi gratia dictos, i. magistratos, quorum verbo pateatur. Hincque dictatores, ut Varro etiam & Festus affirmant, quod eorum dictis obtemperaretur, & quod diceretur is quoque a Consule: & Senatum Romanum publicæ potestatis, Senatorium consilium dictionale hoc vnicum Parlamentum, postea dum modo diuisum est per Philippum Longum fratrem Ludouici Hutini, anno Domini 1306. ut notat Budæus, ad l. si de Senator. in annotatio. prior. ad P. ¶ Sed legendum puto apud Budæum, anno Domini 1316. quo anno tatum regum obituit: anno quippe 1306. fuit Rex frater Hutinus. Is Philippus Locus trifariam diuisit Parlamentum, quod ex centum uiris constitutum est: nempe in eo essent duodecim Pares Franciæ, seu Duodecem uiri curandæ Reipublicæ. causa octo Magistri supplicationum vel requestarum de multis regiæ: octoginta alii, quorum quadraginta essent clerici, alii laici, gloss. antiqua ad §. quocirca in verb. *Parlamentum*, tit. de conclusio. Ecclesia Gallica. in pragma. sanction. Guil. Bened. in repet. c. *Raynium*, in ver. *Et uxorem nomine*, decis. 2. nu. 187. 188. 189. Ioannes Lucius, lib. 3. placito. curia. tit. 1. plac. 4. totam originem paucis explicat, ut Philippus Pulcer anno Domini 1302. certum locum curiæ Reipublicæ assignauerit. Lutetiana regiam vr̄bem. Postea perennis Ludouico Hutino constituta sit anno Domini 1315. Quo tempore vel non multo post cepit amplissimus ordo quotannis posttride Martinalium iurisdictionem onem auspiciari, & persequi usque ad 5. Idus Septembris, reliquo anni tempore iustitio optima ratione contributo.

¶ Cæperant & actionum curialium tunc formulæ, siue stylus Parliamenti. Quo tempore curia Parisiensis introducta & statata fuit, eodem & Tholosanum Parlamentum constitutum inuenio, anno 1302. in constitutione Philippi Pulcri, art. 47. ea lege si id Tholosani ere tua videretur. Sic enim se habent constitutionis verba. *Propterea, propter subiectionum nostrorum commodum & causarum expeditionem, proponimus ordinare, quod duo Parlamenta Parisiis: & duo Scacharia Rothomagi, die que Trecentis, bis tenebuntur in anno. Et quod Parlamentum apud Tholosam tenebitur sicut tenebatur solent temporibus retroactis, si gentes terra consentiant quod a præfidentibus in Parlamento predicto non appellabunt.* Ex quibus etiam postremis verbis, *Sicut antea tenebatur, temporibus retroactis.* Colligo etiam Parlamentum fuisse antiquius apud Tholosanos, quam Parisienses: sed intermissum fuisse, propter bellorum tempora. Verisimile enim non est, tantam ciuitatem que regia fere semper fuit, & suis Regibus & Comitibus liberis tantum seruitebat eosque habebat, ceterisque vicinis imperantibus Senatu